

LETNIK 47/2015

CENA 3,20 EVRA

OKTOBER – VINOTOK

REVILJA ZA LJUBITELJE UREJENIH DOMOV IN VRTOV, NARAVE,
CVETJA IN MALIH ŽIVALI

Novi
naročniki
prejmejo
DARILO.

Moj mali svet

DIVJA TRTA

Hoste v vrtni senci

Težave s smaragdnim
klekom

Drugačna ureditev groba

Zelenjava za zimo

Hipoalergena jabolka

Sejem za male živali

Nabiranje in shranjevanje

semen

9 770580 819712

Jesenska ureditev groba malo drugače

Naši predniki so grobove spontano okraševali z barvnimi kamni, ki so jih na gomilo postavljali v obliki različnih simbolov, sveče pa so prižigali le najpremožnejši. Danes mnogi pri okraševanju grobov pretiravajo, zato naj vam zaupamo, da je dovolj, če na grobu poskrbite za preprosto, a lepo vzdrževano (trajno) zasaditev in morda nekaj premišljenih poudarkov, ki vas na poseben način spominjajo na vaše pokojne.

V razmislek in navdih vam bomo skušali podrobneje predstaviti zelo star običaj urejanja oziroma krašenja grobov, ki v sebi nosi veliko simbolike: polaganje manjših kamnov in kamenčkov na grob. Dejanje velja za gesto spoštovanja in spominjanja na pokojnika, ki ima svoj izvor še v prazgodovini, ko so kot zaščito pred vremenskimi vplivi in divjimi živalmi na vrh gomile polagali kamne in tako zgradili grob. Do današnjih dni se je v svetu običaj ohranil predvsem kot judovska tradicija, a je lahko tudi nam v navdih za drugačno, manj potrošniško naravnano ureditev groba in spominjanje na tiste, ki jih ni več med nami.

Nadgradnja starega običaja

Obiskovalec pokopališča naj bi vsakokrat, ko obišče izbrani grob, namesto prižiganja sveč in prinašanja cvetja nanj položil manjši kamen. S tem izkazuje drugačen pristop in zrel odnos do življenja in smrti – nič več bahanja in primerjanja s sosednjimi grobovi. Smrt je absolutna, za vse neizbežna, ne glede na to, kako velik in mogočen je naš grob. Sveče dogorijo in jih zavržemo, cvetje se posuši ali zgrije, kamen pa je večern, v njem za vedno ostane drobna molitev oziroma poklon pokojniku.

Izvor samega kamna ali kamenčka, ki ga prinesemo na grob, navadno ni pomemben, lahko pa v sebi skriva nove pomene in spomine, ki jih sami povežemo s posebej izbranim kamnom in pokojnikom. Lahko ga preprosto pobereмо ob poti na pokopališče, ko smo v mislih vse bližje osebi, ki se ji gremo poklonit, morda malo potožiti ali pa zahvaljevat. Poznam gospo, ki se svojega pokojnega moža spominja na način, da na njegov grob s pohoda v gore vedno prinese nov ka-

Tako preprosto in osebno je lahko s kamenčki obeležen prav vsak obisk pokopališča.

▲ Posebej izbran citat na kamnu naredi spomin še bolj oseben.

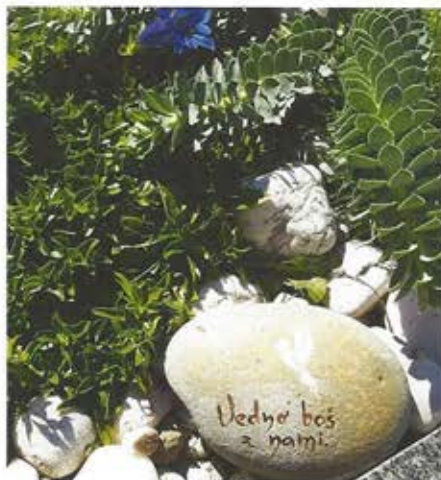
▲ Tako kot je počasi in vztrajno reka gladila kamenje, prodniki na grobu kot naravno glajeni kamni simbolizirajo naš večni spomin in osebni odnos do umrlih.

▲ Poslikane prodnike lahko postavimo v pesek ali kar med zasajene rastline ter s tem dodamo poseben pečat končne kompozicije vseh elementov na grobu.

▲ Primera poslikav za žalni okrasni kamen – poslikavo lahko naredite sami, kupite poslikan kamen, ki vas v trenutni ponudbi na trgu najbolj nagovori ali pa se odločite za poslikavo in sporočilo po naročilu (več informacij: GARTgarden).

menček in tako izraža, da je v njenih mislih vedno, ko se (fizično sedaj brez nje) odpravi v hribe. Kot priča spomina je vsak nov kamen, čeprav čisto majhen, edini pravi dokaz, da nekdo vendar še vedno misli nanj, pa čeprav skuša na svoj način »živeti naprej« tudi po njegovi smrti. Tako malo je potrebno.

Nekaj zimzelenega

Grobne nasade raznih poletnih enoletnih cvetlic in mačeh ter drugega masovno pridelanega jesenskega cvetja zadnja leta v vedno v večji meri nadomeščajo nasadi trajnic oziroma vsaj kombinacije s trajnicami in enoletnicami. Pri tem želim poudariti, da je za grobne zasaditve najprimerneje, da na grobu najprej poskrbimo za nekaj zimzelenega (navadno je to manjši grm ali kakšna pokrovnica, na primer bršljan), ki v sebi nosi sporočilo večnega spomina, nato pa kompozicijo dopolni-

mo z drugimi, rastišču primernimi in izbranimi vrstami rastlin, ki bodo zahtevale manj naše pozornosti in zalivanja. Posvet s strokovnjakom, predvsem pa skromen načrt ali skica groba s pravimi merami glede prostora za zasaditev rastlin (dolžina, širina in globina (!) gredice) so osnovni pogoji za dolgoročen uspeh zasaditve in čim manj dodatnih stroškov.

Trajen spomin

Ureditev groba, predvsem tista, ki jo na trajnejši način navadno uredimo nekaj tednov ali mesecev po izgubi ljubljene osebe, je za marsikoga čustveno izredno težka in tudi finančno zelo zahtevna naloga in odločitev. Nekateri se že prej odločijo za žarni, torej manjši grob ali celo raztros pepela, morda na posebej izbranim kraju in sploh ne na pokopališču. S tako odločitvijo se lažje in na povsem svoj način (morda namesto nagrobnika zasa-

dimo drevo) približajo naravi in olajšanju, ki ostane, ko načrtujemo grob, ki bo za vselej očiščen navlake sveč in (še huje) plastičnih rož. V primeru bolj ali manj klasičnega groba, lahko svojo pozornost izrazimo tudi s posebej izbranim citatom. Rastline in ostali elementi groba tako stopijo v ozadje pomembnosti, saj za vselej tam ostane sporočilo zapisano v kamen.

Konec pretiravanj s svečami

Pretiravanje s prinašanjem sveč in cvetnih aranžmajev je pri nas v tem delu leta očitno. Prav presenetljivo je, kako zelo smo uspeli krščanski nauk oddaljiti od njegovega bistva, ki govori o služenju drug drugemu v času našega življenja. Mnogi narodi in verstva so zato pri grobnih ureditvah bistveno skromnejši. Grobovi in pokopališča v severnih deželah Evrope se na primer vedno bolj približujejo naravi sami, med seboj so izenačeni v svoji preprostosti in samo vprašanje časa je, kdaj bomo uspeli tudi mi ponotranjiti to, kar sicer v samem bistvu čuti vsak, ki ima do življenja in smrti zdrav odnos. Življenje nam je bilo podarjeno. Prav je, da se ga veselimo in izkoristimo tako, kot vsak zase najbolje ve in zna. Rodimo se, živimo in umremo – vsi. Tega se moramo vedno zavediti, predvsem pa to tudi pokazati na način, da svojo prijaznost, naklonjenost ali drugače: svoj čas, denar in pozornost posvečamo drug drugemu tukaj in zdaj, torej ne z materialnostjo na pokopališčih. Vabljeni k ogledu spletne strani GARTgarden – umetnost sobivanja z vrtom, ki vam ponuja ideje za unikatno poslikane žalne kamne ter ostale vsebine avtorice članka na tej povezavi: <http://www.gartgarden.com/>.

Besedilo in fotografije: Kristina Ravnjak